

ענין הנגעים

א.

בפרשיות אלו תזריע ומצורע האריכה התורה בענין תורת המצורע וקרבתיו, והנה התוה"ק היא נצחית, ואף בזמן הזה שאין לנו כהן ולא קרבנות, הרי זה בא ללמדנו תורת חיים הנוהגת בכל עת ובכל שעה. ומכל ענין תורת המצורע שמצינו בתורה עולה כי צרעת היא המחלה הגרועה ביותר, וכל דאיתא בספר יצירה (פ"ב, ז) אין ברעה למטה מנגע. ובחז"ל (ערכין טז.) על ז' חטאים באים הנגעים, גסות הרוח, שפיכות דמים ג"ע ולשה"ר וכו'. והרי שאין הנגעים ענין גופני בעלמא, דמה שייך כל עניני טומאה על מחלה בעור האדם, וכן כל ענין הכפרה שהתורה ציותה להביא ע"ז.

והנה אונקלוס תרגם נגע צרעת, מכתש סגירו, היינו שהיא מחלה של סגירות. ובזוה"ק (ח"ג מט:) איתא, נגע צרעת, נגע הוא דינא תקיפא שריא בעלמא, צרעת סגירו כמה דאתמר סגירו דנהורא עלאה, סגירו דטיבו עלאה, היינו שנעולים בפניו כל שערי האורה וסגור בפניו כל הטוב העליון. והובא אל הכהן, דהוא אתתקן למפתח ההוא סגירו ולאדלקא בוצינא, דישתכחו על ידוי ברכן לעילא ולתתא, ויתעבר ויסתליק ההוא נגע, וישרי נהירו דרחמי על כלא, ובג"כ והובא אל הכהן.

ויש לפרש משמעות מכתש סגירו שהוא הדבר הגרוע ביותר שמצינו בתורה, ע"פ ביאור הפסוקים של תורת המצורע, אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת והובא אל אהרן הכהן או אל אחד מבניו הכהנים, וראה הכהן את הנגע בעור הבשר ומראה הנגע עמוק מעור בשרו נגע צרעת הוא. ואיתא בספ"ה"ק שהכהן אומר כי מראה הנגע אינו רק דבר חיצוני בעור בלבד, אלא הוא עמוק מן העור, שלוקה במחלה פנימית עמוקה יותר, שהכהן הוא שיכול להבחין ולקבוע אם זוהי רק מחלה גופנית פשוטה כפי שלכאורה נראית הצרעת מחלת עור רגילה, או שמראה הנגע עמוק מן העור, שיש

בה במחלה זו יתר עמקות, שהיא מכתש סגירו כפי' התרגום, שזדונו בחובו טמון, שאז יש עליו דיני טומאה. והוא עד"מ כמו במחלות הגשמיות, שכאשר יש לאדם פצע, פעמים מבחין הרופא שאין זה אלא פצע חיצוני, ונותן לו משחה ותרופות לרפאותו, ודי בזה. אך יש פצע הנובע מחמת שהשחית את דמו וכל דמו נתקלקל, שע"ז כבר לא יועילו לו שום משחות ותרופות. וכמ"כ ברוחניות יש שהאדם חוטא אך אין זה אלא במקרה, שנכשל ונפל בחטא, חטא כזה הוא חטא חיצוני. אך יש חטא הנובע מקלקול פנימי, שנתקלקל כל דמו מרתיחת הדם לאיסור, שהנגעים באים על לשון הרע ועל ג"ע ועל ש"ד וגזל וכו', דהיינו שע"י איסורים אלו נתקלקל כל דמו מחמת רתיחת הדם לאיסור, שאז שולט עליו לגמרי שלטון הרע, והוא נתון כולו בידי כחות הסט"א.

ותוצאות המחלה הזאת של נגע צרעת הם מכתש סגירו, היינו מחלה של סגירות. וכדאי' בזוה"ק שהכל סגור בפניו, כל שערי אורה וטובה. בבחי' תפילת דהמע"ה (תהלים קמב) הוציאה ממסגר נפשי, שיש שהנפש סגורה במסגר, ומכף רגלו ועד ראשו הוא סגור ומסוגר, מחו סגור, לבו סגור ורגשותיו אטומים. מח יהודי ולב יהודי ורגשות יהודיים צריכים להרגיש ולהתעורר מכל דבר שבקדושה, ובהגיע העתים הקדושים שבתות וימים טובים הרי לב יהודי מתעורר בהם להשי"ת, ואילו זה הלוקה במכתש סגירו ומסוגר הוא לכל דבר שבקדושה, ובכל הזמנים הטובים והקדושים העשויים לרומם נפשו של יהודי הוא אינו מרגיש מאומה, ומתקיים בו כל ימי עני רעים ואפילו שבתות וימים טובים (ב"ב קמו.). עני הוא העני בדעת, ודעת הוא דביקות בה', והעני בדעת אין לו הרגשת קרבת א', שנלקח ממנו כל הטעם, ובקשתו ותפלתו היא הוציאה ממסגר נפשי. ואיתא בספ"ה"ק שהנגעים נובעים מפגמי ברי"ק רח"ל, והיינו כי ע"י פגמים אלו נרתח הדם לאיסור, והעונש ע"ז הוא מכתש סגירו שנהיה לגמרי סגור ומסוגר. יש אצל יהודי

לבריאה חדשה, מסוגל כל יחיד להתחדש ולהיות אחר ולא זה שחטא.

ואם שבת אחת עדיין לא הועילה לו, שאף שהכהן הוציאו מתחת שלטון הסט"א מ"מ הרי כל דמו נתקלקל, ושבת ראשונה עדיין לא הועילה לרפאותו מהמכתש סגירו, אזי והסגירו הכהן שבעת ימים שנית. שבי' ענינו ע"פ סתירת דברי חז"ל, שבמק"א אמרו אלמלי שמרו ישראל שבת אחת מיד נגאלין, ובמקום אחר אמרו אלמלי שמרו ישראל שתי שבתות מיד נגאלין. והיינו שהאמת שאם יהודי נכנס כולו בשלמות לקדושת השבת, והוא שומר שבת כהלכתה בכל המדרגות העילאיות של ש"ק, אז די לו בשבת אחת ואפי' עבד ע"ז כדור אנוש מוחלין לו. אך יש מי שנתגשם כאמור שכל ימי עני רעים ואפילו שבתות וי"ט, וגם בשבת אינו מסוגל להתעלות כראוי, שהוא רחוק כ"כ עד שהשבת אינה פועלת עליו כלל, אז צריך ב' שבתות, כמו שפירש ענינם מרן אדמו"ר בב"א זי"ע, דשבת ראשונה תפקידה סור מרע, בו נחלץ מהרע, וכשממשיך לעבוד את ה' בבחי' זו כל השבוע אזי בשבת השניה מגיע למדרגה העליונה של ש"ק שהיא עשה טוב, ובה זוכה להגיע לשבת אחת הראויה שמכחה מיד נגאלין. וזהו והסגירו הכהן שבעת ימים שנית, שבכח ב' השבתות כבר יוכל להתרפא מנגעו ולהיות לבריאה חדשה. וכמד"א בהקדמת תקו"ז, כל המענג את השבת אתה הפיך ליה מנג"ע לענ"ג, המענג את השבת הוא כמאה"כ (ישעיה נח) אם תשיב משבת רגלך וגו' אז תתענג על ה', שזוהי המדרגה העליונה ביותר של ש"ק שמגיע לאז תתענג על ה', וזהו תפקידו של יהודי בש"ק, שישקיע את כל תענוגיו להתענג על ה'. והמענג את השבת אתה הפיך ליה מנגע לענג, כי הנגע בא מהפגמים שדמו נרתח לעבירה, והתיקון הוא כאשר משקיע את כל תענוגיו באז תתענג על ה', וכמש"כ המסלת ישרים שכל התענוגים שבעולם הם כאין וכאפס לעומת התענוג הזה שיהודי זוכה להתענג על ה', וזה כל יעודו של יהודי בעולמו, והדרך להגיע לזה היא בכח הש"ק.

שמורגל בתפלה ושפיכת נפשו לפני השי"ת, ולפתע נהיה מסוגר שאינו מרגיש כלום, והוא מפני שעשה איזה דבר רע שנפל לצד הסט"א רח"ל וגרם לו למכתש סגירו.

ואם כי באופן טבעי לכאורה אין תרופה למכתו, ע"ד המשל הנז' שאין עצה לרפא מחלת דם אלא בהחלפת כל דמו. אכן נתנה לו התוה"ק תרופה לבל ידח ממנו נדח, והובא אל הכהן, שיתחבר ויתדבק לצדיק. וע"ד דאיתא עוד שם בזוה"ק, שמקשה אמאי והובא אל הכהן, והועלה מבעי ליה, אלא כד"א והובא את בדיו בטבעות, דעייל דא בגו דא, אוף הכא והובא דיכנסון ליה לכהנא לדכאה ליה. והפי' בזה, שבכניסתו אל הכהן יבטל את עצמו אליו, ויובא אליו דא בגו דא, היינו שיתקשר ויתדבק אל הכהן, וזוהי טהרתו, שכל המחובר לטהור טהור, שעיי"ז הכהן מחלצו מתחת שלטון הסט"א שנשתלט עליו כ"כ עד שהגיע למצב שכבר איננו בעה"ב על עצמו. וכדברי הזוה"ק שהכהן אתתקן למפתח הוא סגירו, היינו שבכח הכהן לפתוח לו את כל המסגרים הסוגרים עליו, ולהאיר לו בנהירו עילאה ובטיבו עילאה. וענין ההתבטלות אל הכהן הוא ע"ד הטבילה במקוה, שצריך שאפי' שערה אחת לא תשאר מחוץ למקוה. כי להמשיך טהרה על עצמו צריך להתבטל לגמרי למקור הטהרה, וכמ"כ והובא אל הכהן, צריך לבטל את עצמו לגמרי אל הכהן.

והסגיר הכהן את הנגע שבעת ימים, העצה שהכהן נותן לו היא הש"ק, שבתוך שבעת ימים יש בהם את יום הש"ק, כי ע"י הש"ק הרי אפילו עבד ע"ז כדור אנוש מוחלין לו, לפי שבש"ק יכול יהודי להתחדש כבריאה חדשה, ע"פ דאיתא בספה"ק שכל שבת היא התחדשות הבריאה, שכל הבריאה נהיית לבריאה חדשה, ומכח זה יכול גם כל יחיד להתחדש לבריאה חדשה, ואפי' אם עבד ע"ז כדור אנוש יכול מכח הש"ק להיות לבריאה חדשה כקטן שנולד, ואז מתקיים בו כל' הרמב"ם בהל' תשובה, שבעל תשובה משנה את שמו וכו' כלומר כי אחר הוא ואינו זה שחטא. וזהו מד"א כי שב"ת ר"ת ש'בת ב'ו ת'שוב, שבכח הש"ק בו מתחדשת כל הבריאה

הקרבות הוא לכל ידח ממנו נדה, שיהודי יוכל תמיד לשוב ולהתקרב אל השי"ת. וכמו שבזמן הבית היה את כח הקרבות שיהודי יוכל תמיד לשוב ולהרגיש את הקירבה והדביקות בהשי"ת גם אחרי שנתרחק, גם בזמן החורבן יש את הכח הזה בפנימיות, שהחורבן היה רק בבתי בראי אבל בבתי גואי לא היה חורבן, ותמיד יש את הכח הזה שיהודי ירגיש את השי"ת מתוך שמאמין בנצחיות של אהבתי אתכם אמר ה', שהקב"ה לעולם אינו משליך יהודי.

ב.

עוד יש לפרש בעומק ענין המצורע, כדאיתא (ערכין טו:): שמצורע נקרא כן לפי שהוא מוציא רע. ענין מוציא רע הוא שנהפך לגמרי למציאות של רע. יש שאדם עושה במקרה דבר רע, אך יש שאדם נהיה כולו רע רח"ל. ואז בכל פעולותיו הוא מוציא רע, כשמדבר יש בדבריו כח הרע שמדביק אנשים, ואף בדברו דברי תורה הוא ג"כ מדביק ומוציא רע, שד"ת לזה נעשין סם חיים ולזה נעשין סם המות, שכשלומד התורה הק' הר"ו יכול עוד לקלקל אצלו, והוא מתוך שנעשה מצורע שכל מציאותו נהפכה לרע והוא מוציא רע.

ופירוש הדברים, דהנה יש אדם שהוא מעולם הבנין, שבכל דיבוריו ומעשיו פועל רק בנין, ויש אדם שהוא מעולם החורבן רח"ל, וכל עניניו מביאים לחורבן. והיינו משום שסטרא דקדושה הוא מצד הבנין, והסטרא אחרא היא מצד החורבן. ואם על האדם משתלטת הסט"א נעשה כלי שרת לסט"א, והסט"א פועלת בדיבוריו ומעשיו של אדם זה, ולכך כל פעולותיו הם מעולם החורבן. ואילו מי שהוא כלי שרת לצד הקדושה הרי בכל דיבוריו ומעשיו מביא לבנין. וזהו ענין מצורע שמוציא רע, היינו שכל מה שמוציא מתוכו הוא רק רע, ואין זה רק הפרשה חיצונית וגשמית, אלא מראהו עמוק מן העור, שאף בפנימיותו הוא מוציא רע. ובמצב זה אין עצה עבורו רק בדד ישב מחוץ למחנה מושבו,

ועיקר ענין שבת בו תשוב קאי על פגמים אלו, שהרי בעצם שערי תשובה לא ננעלו, וכל השבוע אפשר לשוב בתשובה, ומדוע דוקא בשבת בו תשוב. ורק בפגמים אלו שעל ידיהם מתרחק כ"כ עד שכבר אינו מסוגל לשוב על עקבותיו, שכל דמו נתקלקל והוא בבחי' מכתש סגירו, שאינו יכול לעורר את לבו, הרי רק בכח הש"ק יכול להיות לבריה חדשה ולהגיע לבחי' אחר הוא ואינו זה שחטא, שאז נמחלים לו גם החטאים החמורים ביותר.

והנה עיקר ענינה של מכתש סגירו, שבעת שהוא סגור לגמרי ומרגיש שמחו אינו מח יהודי ולבו אינו לב יהודי וכל רגשותיו אינם יהודיים, אז מרגיש עצמו כמושלך ח"ו שהקב"ה השליכו מעל פניו, ודא קשיא מכולא אצל יהודי, בבחי' אין ברעה למטה מנגע, שהעונש הגרוע ביותר ליהודי הוא מכתש סגירו. אכן התורה נתנה ליהודי דרכים לבל ידח ממנו נדה, שגם במצב הכי גרוע שכל דמו נתקלקל, והוא כשבוי ביד הסט"א שסגרה עליו את כל פתחי הנפש וכמושלך מהשי"ת, עליו לדעת שהקב"ה חושב מחשבות לבל ידח ממנו נדה ונתן לו עצות לכל מצב. כאמור שראשית כל הדרך היא והובא אל הכהן, שיבטל עצמו אל הכהן בביטול גמור, והכהן יפתח לו את מסגרו ויאיר לו בנהירו עילאה וטיבו עילאה. שכאשר בא אל הכהן ומתחבר אל הצדיק ונהיה דבוק אליו, הרי תפקידו של הכהן לפתוח את המסגרים של יהודי, ולהאיר לו גם בעת שהוא עצמו סגור ומסוגר ומרגיש שאינו מסוגל לשום דבר, שהכהן פותח את סגירותו ולבבו ומאיר לו שירגיש שהוא יהודי ושהקב"ה אוהב אותו כדכ' אהבתי אתכם אמר ה'. ואח"כ הכהן נותן לו את כח הש"ק. שהקב"ה נתן את השבת אחת לשבעה ימים לבל ידח ממנו נדה, שבכח השבת יכול יהודי לשוב אל השי"ת. כי הקב"ה חושב מחשבות לבלתי ידח ממנו נדה, וכמו שבבית המקדש נתן הקב"ה את הקרבות שהיו מכפרים על בני ישראל, ומעולם לא לן יהודי וחטא בידו, שאם עבר עבירה ביום היה תמיד של בין הערבים מכפר עליו, ואם עבר עבירה בלילה תמיד של שחר מכפר עליו. ולכן התורה מאריכה כ"כ בענין הקרבות, כי כל ענין